

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 158/2018-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 6. marca 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], zastúpenej advokátom JUDr. Ing. Ľubomírom Havlíkom, advokátska kancelária, Svätoplukova 28, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. k. VII/1 Gv 95/15/1000-68 z 20. decembra 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE] o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. januára 2018 doručená sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 3 Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátor úradu špeciálnej prokuratúry“) č. k. VII/1 Gv 95/15/1000-68 z 20. decembra 2017 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“).

Z obsahu sťažovateľkou podanej sťažnosti vyplýva, že uznesením vyšetrovateľa Národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru, národnej protikorupčnej jednotky – expozitúry Západ (ďalej len „vyšetrovateľ národnej kriminálnej agentúry“) pod ČVS: PPZ-360/NKA-PK-ZA-2013 z 22. mája 2017 jej bolo spoločne s ďalšími osobami podľa § 206 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) vznesené obvinenie za pokračovací zločin poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločenstiev podľa § 261 ods. 1, ods. 4 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) spáchaný v jednočinnom súbehu s pokračovacím obzvlášť závažným zločinom subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1, ods. 6 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. i) Trestného zákona a na § 37 písm. k) Trestného zákona. Podľa vyjadrenia sťažovateľky jej bolo uznesenie vyšetrovateľa národnej kriminálnej agentúry ČVS: PPZ-360/NKA-PK-ZA-2013 z 22. mája 2017 *«... doručované poštou do vlastných rúk na adresu jej trvalého bydliska. Pretože sťažovateľka nebola poštovým doručovateľom v mieste trvalého bydliska zastihnutá, zásielka bola 30. 05. 2017 uložená na pošte a poštový doručovateľ vhodil sťažovateľke do poštovej schránky Oznámenie o uložení zásielky (tzv. „žltý lístok“) s poučením, že si zásielku môže vyzdvihnúť na pošte v odbernej lehote 18 kalendárnych dní. Sťažovateľka si v odbernej lehote 16. 06. 2017 zásielku na pošte vyzdvihla a 19. 06. 2017, teda v trojdňovej lehote podľa § 187 odsek 1 Trestného poriadku, proti doručenému uzneseniu o vznesení obvinenia podala sťažnosť.»*. Uznesením prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry č. k. VII/1 Gv 95/15/1000-37 z 3. marca 2017 bolo rozhodnuté o zamietnutí sťažovateľkou podanej sťažnosti proti uzneseniu vyšetrovateľa národnej kriminálnej agentúry ČVS: PPZ-360/NKA-PK-ZA-2013 z 22. mája 2017. V ďalšom sťažovateľka využila mimoriadny opravný prostriedok podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku, na podklade ktorého Generálny prokurátor Slovenskej republiky svojím uznesením č. k. XVI/2 Pz 76/17/1000-7 z 28. novembra 2017

zrušil uznesenie prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry č. k. VII/1 Gv 95/15/1000-37 z 3. marca 2017 a vec vrátil na nové konanie a rozhodnutie. Následne uznesením prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry č. k. VII/1 Gv 95/15/1000-68 z 20. decembra 2017 bola sťažovateľkou podaná sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa národnej kriminálnej agentúry ČVS: PPZ-360/NKA-PK-ZA-2013 z 22. mája 2017 zamietnutá ako oneskorená.

V podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľka poukázala predovšetkým na to, že *„... postupom prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a na základe neho vydaným uznesením číslo konania VII/1 Gv 95/15/1000-68 z 20. 12. 2017 boli... porušené jej základné práva.“*. Svoj názor v súhrne odôvodnila tým, že *„Neoddeliteľnou súčasťou práva na obhajobu je právo obvineného vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa mu kladú za vinu. Podanie sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia je prvou možnosťou, kedy sa obvinený môže k vznesenému obvineniu vyjadriť a uviesť skutočnosti a dôkazy na svoju obhajobu. Tomuto právu obvineného korešponduje povinnosť orgánu rozhodujúceho o sťažnosti zaoberať sa tvrdeniami obvineného a náležite sa s jeho obhajobou v odôvodnení rozhodnutia o sťažnosti vysporiadať.“*

Aplikovaním fikcie doručenia pri doručovaní uznesenia o vznesení obvinenia bez toho, aby pre jej uplatnenie boli naplnené zákonné podmienky, čo malo za následok uplynutie lehoty na podanie sťažnosti ešte pred tým, ako sa sťažovateľka o vznesení obvinenia vôbec dozvedela, prokurátor fakticky odňal sťažovateľke možnosť podať účinný opravný prostriedok a vyhol sa tak svojej povinnosti vysporiadať sa s obhajobou sťažovateľky a reagovať na jej tvrdenia.

Tým, že prokurátor posudzoval len formálnu stránku sťažnosti a z dôvodu oneskoreného podania sa jej obsahovou stránkou vôbec nezaoberal, zároveň porušil aj právo sťažovateľky na inú právnu ochranu podľa čl. 46 odsek 1 Ústavy Slovenskej republiky. V zmysle § 230 odsek 1 Trestného poriadku je totiž úlohou prokurátora aj výkon dozoru nad dodržiavaním zákonnosti v prípravnom konaní.“. V závere svojej argumentácie akcentovala, že *„Využívanie fikcie doručenia na to, aby akékoľvek uznesenie nadobudlo právoplatnosť ešte predtým, než bolo adresátovi reálne doručené, hoci tento si ho riadne prevzal v úložnej dobe na pošte a nijako sa jeho doručeniu nevyhýbal, považuje*

sťažovateľka za zneužívanie tohto inštitútu, a to obzvlášť v prípade doručovania uznesenia o vznesení obvinenia. Vznesenie obvinenia je totiž významným zásahom do práv obvineného, s ktorým zákon spája aj hrozbu obmedzenia jeho základného práva na osobnú slobodu alebo práva vlastníť majetok.“.

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Úrad špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky uznesením číslo konania VII/1 Gv 95/15/1000-68 z 20. 12. 2017 porušil základné právo [REDAKOVANÉ] na obhajobu zaručené v čl. 50 odsek 3 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 6 odsek 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základné právo na inú právnu ochranu zaručené v 46 odsek 1 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Uznesenie prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky číslo konania VII/1 Gv 95/15/1000-68 z 20. 12. 2017 sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

3. Úrad špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky je povinný zaplatiť sťažovateľke [REDAKOVANÉ] náhradu trov konania v sume 390,50 €...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti

navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na ktorých prerokovanie ústavný súd nemá právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné sťažnosti, alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Rovnako môže ústavný súd odmietnuť sťažnosť aj vtedy, ak je zjavne neopodstatnená.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je oprávnený podľa osobitných predpisov.

Ešte predtým, ako sa ústavný súd začne zaoberať vecným prieskumom nosných dôvodov podanej sťažnosti, je vždy povinný preskúmať procesnú stránku veci. Z toho vyplýva, že iba v prípade, ak sťažnosť spĺňa všetky zákonom ustanovené formálne náležitosti a zároveň neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, sa ňou môže zaoberať aj z hľadiska jej vecnej stránky. Jedným zo základných pojmových znakov sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, resp. podľa § 49 zákona o ústavnom súde ako prostriedku ochrany ústavou (alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou) zaručených základných práv alebo slobôd je zásada subsidiarity. Zmyslom a účelom tejto zásady je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04).

Z konania o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda vyplýva, že ústavnému súdu prislúcha právomoc zaoberať sa porušením základného práva alebo slobody za predpokladu,

že právna úprava takému právu neposkytuje účinnú ochranu (I. ÚS 78/99). Nevyužitie niektorej z možností ochrany označeného práva nemožno nahradzovať sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže konať len vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nemala inú možnosť účinnej ochrany svojich práv (čl. 127 ods. 1 ústavy).

V okolnostiach predmetnej veci sťažovateľka nevyužila účinný a jej dostupný prostriedok nápravy, ktorým sa mohla domáhať ochrany svojich označených práv, keď v namietaných okolnostiach svojej trestnej veci nepodala mimoriadny opravný prostriedok podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku, ktorým sa mohla domáhať nielen zrušenia napadnutého rozhodnutia prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry ako právoplatného rozhodnutia vydaného v prípravnom konaní v spojení s uznesením vyšetrovateľa národnej kriminálnej agentúry ČVS:PPZ-360/NKA-PK-ZA-2013 z 22. mája 2017, ale aj preskúmania hmotnoprávných podmienok a predpokladov vedúcich k vyvodu jej trestnoprávnej zodpovednosti za skutok jej kladený za vinu. Podľa § 363 ods. 1 Trestného poriadku generálny prokurátor zruší právoplatné rozhodnutie prokurátora alebo policajta, ak takým rozhodnutím alebo v konaní, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon. Podľa § 364 ods. 3 Trestného poriadku generálny prokurátor môže zrušiť rozhodnutie podľa § 363 ods. 1 do troch mesiacov od právoplatnosti napadnutého rozhodnutia. Podľa § 364 ods. 1 Trestného poriadku návrh na postup podľa § 363 ods. 1 môžu podať a) obvinený vo svoj prospech, b) v prospech obvineného osoby, ktoré by mohli podať v jeho prospech odvolanie.

Použitie tohto právneho prostriedku je v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom. Z obsahu podanej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa domáhala ochrany svojich označených práv bez toho, aby využila možnosť nápravy danú jej Trestným poriadkom, preto ústavný súd jej sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako neprípustnú.

Ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej trestné konanie je od svojho začiatku až po jeho koniec procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietať pochybenia znamenajúce porušenia práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (III. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, III. ÚS 75/05, IV. ÚS 76/05, I. ÚS 314/09), s výnimkou mimoriadnych situácií, napríklad ak je súčasne dotknutá osobná sloboda jednotlivca.

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľky v nej obsiahnutých.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. marca 2018